

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

РИНОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

THE MARKET OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE SYSTEM OF NATIONAL ECONOMY

У статті розглянуто основні чинники поширення цифрового суспільства. Обґрунтовано важливість ролі інформаційно-комунікаційних технологій як чинника зростання ВВП. Проаналізовано стан розвитку ринку ІКТ України, зроблено міжнародні порівняння. Виявлено основні тенденції розвитку ІТ-сфери країни. Представлено перспективні напрями подальшого впровадження інформаційно-комунікаційних технологій на національному рівні.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, ІКТ, конкурентоспроможність, економіка, Інтернет, мобільний зв'язок, стаціонарний зв'язок.

В статье рассмотрены основные факторы распространения цифрового общества. Обоснована важность роли информационно-коммуникационных технологий как фактора роста ВВП. Проанализировано состояние развития рынка ИКТ Украины, сделаны международные сравнения. Выявлены основные тенденции развития ИТ-сферы страны.

Представлены перспективные направления дальнейшего внедрения информационно-коммуникационных технологий на национальном уровне.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, ИКТ, конкурентоспособность, экономика, Интернет, мобильная связь, стационарная связь.

The article deals with the main factors of the dissemination of digital society. The importance of the role of information and communication technologies as a factor of GDP growth is substantiated. The state of development of the ICT market of Ukraine is analysed, international comparisons are made. The main tendencies of the development of IT-sphere of the country are revealed. The perspective directions of the further introduction of information and communication technologies on the national level are presented.

Key words: information and communication technologies, ICT, competitiveness, economics, Internet, mobile communication, stationary communication.

УДК 338+004

Тарасова К.І.

к.е.н., викладач кафедри статистики
Одеський національний економічний
університет

Постановка проблеми. Сьогодні людство переживає найбільшу інформаційно-комунікаційну революцію у своїй історії: цифрові технології у вигляді персональних комп'ютерів і системи Інтернет уже трансформували сфери праці, освіти, управління, змінили розваги та дозволяють, а також породили нові ринкові можливості, зумовивши економічні наслідки в широкому колі секторів. Виникнення нових цифрових інфраструктур, у тому числі бездротових мереж та мобільних пристроїв, сприяє радикальному зсуву у сфері інформаційних технологій та їх інтеграції в усі сфери соціального, політичного та економічного життя суспільства, формуванню нової парадигми економіки – цифрової.

Так, більш 40% населення планети має доступ до мережі Інтернет, а серед 20% найбідніших домогосподарств мобільний телефон мають сім із десяти. Більше того, кількість найбідніших домогосподарств, які користуються мобільним телефоном, вище, ніж кількість домогосподарств, які мають доступ до чистої питної води [1].

За останні роки кількість користувачів Інтернету зросло більш ніж утричі: у 2005 р. воно дорівнювало 1 млрд., а в 2016 р. ця цифра збільшилася до 3,5 млрд. осіб. Це означає, що мережі зв'язку з'єднують підприємства, громадян і уряд міцніше, ніж коли б то не було раніше.

Країни з найбільш розвинутою цифровою системою мають і найбільший рівень конкурентоспроможності, оскільки інформаційні технології збільшують ефективність економіки в довгостроковій

перспективі. Як результат впливу всіх чинників, збільшення на 10% інвестицій у широкопasmовий зв'язок збільшує середньорічні темпи приросту ВВП на 0,6–0,7 в. п. При цьому варто відзначити, що сам ринок інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) має досить скромну частку економіки у цілому: його частка у ВВП у розвинутих країнах становить приблизно 6% [1].

Саме тому розвиток цифрової економіки та ринку ІКТ у більшості розвинутих держав, наприклад у США, Канаді, Японії, Німеччині, Сінгапурі, на наступні десятиліття, – стратегічна мета. Цифрові технології мають стати рушійною силою інновацій і для української економічної системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ринку інформаційно-комунікаційних товарів і послуг є визначальним складником механізму управління інформаційно-комунікаційними технологіями на підприємстві. Аналізу цього ринку присвячено роботи багатьох вітчизняних та закордонних дослідників: П.В. Акініна, С.В. Валого, В.Г. Герасимчука, Дж. Бойетт, О.Н. Романова, Б. Твісса, Р.А. Фатхутдінова, І.В. Яцкевича тощо. При цьому всі автори, незважаючи на різноманіття підходів та висновків, висловлюють ідею про те, що ринок ІКТ стрімко розвивається та перетворюється на потужне джерело конкурентоспроможності національної економіки.

Водночас невивченими залишаються питання становлення та розвитку ринку інфокомунікацій в економіці України, що й зумовлює актуальність теми та важливість отриманих результатів дослідження.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження ринку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні та виявлення основних тенденцій його розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок інформаційно-комунікаційних технологій – це сукупність економічних, правових та інформаційних відносин щодо купівлі-продажу інформаційних товарів чи послуг. Цей ринок є єдиним функціонуючим механізмом, заснованим на загальних законах суспільного виробництва, і передбачає повну економічну самостійність і відповідальність виробників науково-технічної продукції, свободу підприємництва, незалежну купівлю-продаж інформаційних ресурсів, продукції та послуг, засобів інформаційного виробництва, робочої сили, грошових коштів і цінних паперів.

Із боку держави контроль та регулювання розвитку ринку ІКТ здійснюється законами України «Про інформацію», «Про національну програму інформатизації», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про електронні комунікації» тощо.

Також Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ), у рамках двостороннього співробітництва для вивчення досвіду країн ЄС та Східноєвропейського партнерства здійснює обмін інформацією з іноземними національними регуляторними органами з широкого кола питань функціонування ринку ІКТ. Отримана інформація аналізується і поступово втілюється в роботу НКРЗІ для подальшого впровадження найкращих регуляторних практик на ринку ІКТ.

Одним із найпопулярніших індексів, за допомогою якого можна оцінити динаміку розвитку цього ринку України, є індекс розвитку ІКТ (IDI), який щорічно розраховується Міжнародним телекомунікаційним союзом (МСЕ). Це складний індекс, який визначає рейтинг країн за показниками, що належать до інфраструктури ІКТ, та розраховуються на основі трьох субіндексів, які оці-

нюють ступінь доступу до ІКТ, використання ІКТ та ІТ-навичок. На рис. 1 продемонстровано, як змінювалися позиції України за розвитком ринку ІКТ за останні шість років.

Не зважаючи на те що значення індексу поступово поліпшується, позиції України серед країн світу за рівнем розвитку ІКТ суттєво знизилися. Більше того, Україна поступається всім своїм країнам-сусідам (табл. 1).

Таблиця 1

Позиції країн за рівнем розвитку ІКТ

Країна	2010		2016	
	IDI	Ранг	IDI	Ранг
Білорусія	5,30	50	7,18	36
Болгарія	5,45	47	6,69	49
Грузія	3,76	85	5,59	72
Молдова	4,28	74	5,75	68
Польща	6,38	32	6,65	50
Росія	5,57	46	6,95	43
Румунія	4,99	55	6,28	60
Словаччина	5,96	40	6,96	42
Туреччина	4,56	67	5,69	70
Угорщина	5,92	41	6,72	48
Україна	4,20	65	5,33	76

За період із 2010 по 2014 р. Україна втратила 16 позицій міжнародного рейтингу розвитку ринку ІКТ і лише у 2015 р. змогла піднятися на дві позиції, які у 2016 р. зберегла без змін.

Водночас в Україні склалася не найгірша ситуація. Згідно з даними Державної служби статистики, у сфері ІТ працює 116 тис. підприємств, чий загальний валовий дохід становить близько 8,5 млрд. грн. на рік. Кількість фахівців, зайнятих на ринку ІКТ, становить 275,2 тис. осіб; обсяг експорту послуг цієї сфери в 2016 р. становив 156,9 млн. дол. США, тобто 16,3% від загального обсягу експорту [2]. У майбутньому Україна має всі можливості стати значним експортером ІТ-продукції, у т. ч. і програмного забезпечення,

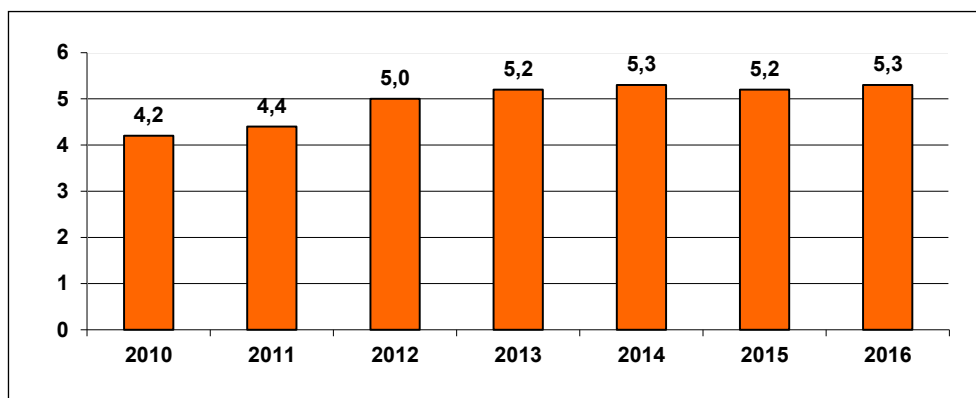

Рис. 1. Динаміка індексу розвитку ринку ІКТ в Україні, 2010–2016 рр.

хоча на даному етапі вітчизняні програми більш націлені на вирішення наших українських проблем.

Детальніше стан національного ринку ІКТ, його можливості та проблеми можна визначити за допомогою класифікації його сфер. Так, за характером процесу виробництва ринок ІКТ України можна сегментувати на інфраструктуру, виробництво апаратних пристроїв, випуск програмних продуктів та інтеграційні рішення.

Під інфраструктурою слід розуміти послуги з передачі інформації. В історичній ретроспективі цей сегмент з'явився раніше за інші у вигляді аналогових методів передачі інформації, а сьогодні еволюціонував у систему комунікацій, що поєднує цифрові фіксовані та мобільні мережі зв'язку. Сегмент апаратних пристроїв з'явився не так давно як відповідь на зростаючий рівень складності завдань, що виникають у суспільстві, і дає змогу виробляти засоби введення, зберігання аналізу та передачі інформації. Третій сегмент запропонованої класифікації – програмні продукти (ПП) та інтеграційні рішення (ІР) – являє собою написання набору інструкцій для апаратних та/або інфраструктурних об'єктів, з якими останні виконують певні визначені дії для досягнення необхідних користувачу результатів.

Створення апаратних пристроїв за своєю суттю мало чим відрізняється від масового виробництва товарів: воно є капіталоемним, а робоча сила в процесі виробництва виконує лише допоміжну функцію. У результаті на цьому сегменті світового ринку ІКТ домінують декілька транснаціональних корпорацій, а виробництво географічно концентрується у Східній та Південно-Східній Азії. Своєю чергою, сегмент апаратних пристроїв в Україні представлений лише у вигляді імпорту. Практично всі вітчизняні здобутки в галузі мікроелектроніки були втрачені після розпаду СРСР. Світовий ринок апаратних пристроїв хоча й розвивається прискореними темпами і є досить конкурентним, має суттєві бар'єри входження у вигляді значних початкових капіталовкладень, тому очікувати збільшення обсягу виробництва цього сегмента в Україні не варто.

Монополізація та недостатній захист прав інтелектуальної власності зумовлюють і нерозвиненість внутрішнього ринку сегменту ПП та ІР в Україні: їх створення переважно орієнтовано на експорт. Про це свідчать експертні оцінки спеціалістів галузі, за якими дев'ять із десяти зайнятих у цьому сегменті людей працюють над зовнішніми замовленнями.

Суттєвою проблемою національного сегменту ПП та ІР є неспроможність наявної системи освіти забезпечити ринок кваліфікованою робочою силою: щорічно на ІТ-спеціальності в ВНЗ вступає близько 27 тис. абітурієнтів, однак лише 10% із них

здатні приступати до роботи за спеціальністю без додаткового навчання одразу після випуску [3].

Ще однією несприятливою тенденцією цього сегменту ринку України є суттєве збільшення кількості іноземних компаній, що займаються виробництвом як програмного забезпечення, так і наданням інформаційних послуг. Значна кількість мегакорпорацій, як то Oracle, Microsoft та Infomix, має свої представництва в Україні, що створює складну ситуацію для національних підприємств, яким досить важко конкурувати з іноземними [4].

Найбільш стрімкими темпами серед трьох перелічених секторів інфокомунікаційного ринку в Україні розвивається інфраструктурний сектор, представлений стрімким розвитком мереж зв'язку. Тим не менше й у цьому секторі є свої проблеми.

Сьогодні виділяють такі тенденції розвитку інфраструктури ринку ІКТ в Україні:

1. Масштабне запровадження операторами різноманітних пакетів послуг і тарифних планів з об'єднанням послуг цифрової телефонії, доступу до мережі Інтернет і телебачення.

2. Широке впровадження технологій абонентського доступу, яке створило ефективні умови для надання всім користувачам сучасних інформаційно-комунікаційних послуг у сферах охорони здоров'я, освіти, сільського господарства, фінансів, торгівлі, управлінні комунальним господарством.

3. Упровадження телекомунікаційних мереж рухомого (мобільного) зв'язку третього покоління (3G), на підставі проведеного відкритого тендеру, в результаті чого операторами телекомунікацій ТОВ «Астеліт», ПрАТ «МТС Україна» та ПрАТ «Київстар» було отримано ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок IMT-2000 (UMTS)» на строк 15 років.

4. Підвищення попиту споживачів на мультимедійні конвергентні телекомунікаційні послуги та збільшення кількості власників сучасних багатфункціональних кінцевих пристроїв зв'язку [5].

Відповідно до спостереження, проведеного Державною службою статистики, 95,2% підприємств у всіх регіонах країни користуються комп'ютерами у своїй діяльності, а 98,0% із комп'ютеризованих підприємств мають доступ до мережі Інтернет. Сьогодні розвиток національного ринку ІКТ переважно здійснюється саме в рамках цієї мережі.

Інтернет давав змогу отримувати банківські та фінансові послуги (87,7% підприємств); форми (81,6%); інформацію (80,5%); повертати заповнені форми (66,6%); виконувати адміністративні процедури (декларування, реєстрацію, запит на одержання дозволу) (40,5%). Доступ до Інтернету мають 94,0% малих підприємств, 98,9% – середніх та 99,9% – великих. Усі підприємства незалежно

від їх розміру, широко користуються можливостями Інтернету для отримання банківських і фінансових послуг та інформації взагалі, а також для одержання й повернення заповнених форм [3].

Водночас, незважаючи на такі позитивні дані статистики серед національних підприємств, доступ до мережі Інтернет серед звичайних домогосподарств є набагато нижчим. Так, згідно з інформацією МСЕ, у 2016 р. тільки 64,0% українських домогосподарств мали доступ до Інтернету, тоді як у більшості розвинутих країн цей показник набагато більший (рис. 2).

З іншого боку, кількість домогосподарств, що мають доступ до мережі, в Україні поступово збільшується. Станом на кінець 2016 р. чисельність абонентів Інтернету становила 14,8 млн. осіб, що на 14,3% більше, ніж у 2015 р. Рівень проникнення послуг широкосмугового доступу до мережі становить 34,7 у розрахунку на 100 жителів. Регіонами з найвищим рівнем проникнення є Одеська область (90,2), Миколаївська область (38,1) та м. Київ (85,5) [5].

Невтішна ситуація складається і в більш традиційному секторі ринку ІКТ України – секторі фіксованого телефонного зв'язку. Тільки 19,8% населення країни забезпечено основними телефонними апаратами, і цей відсоток постійно знижується (в середньому на 3,3 в. п. щорічно). Однак ця тенденція притаманна всім економікам, як розвинутих, так і тим, що розвиваються. З огляду на поширення серед споживачів використання послуг мобільного зв'язку, сервісів передачі голосу, відео, зображень, повідомлень з використанням Інтернету, описана ситуація є досить природною.

Найбільш інтенсивно ринок ІКТ України розвивається у секторі мобільного зв'язку, нині послуги рухомого зв'язку, у тому числі широкосмугового доступу до Інтернету, перейшли до розряду найбільш доступних для споживачів послуг. За 2016 р. територія покриття мережами 3G збільшилася приблизно у 2,4 рази та дорівнює території таких країн, як Швейцарія, Бельгія та Австрія разом узятих. Кількість абонентів рухомого зв'язку в 2016 р. становила 56,7 млн. осіб, а забезпече-

ність населення мобільним зв'язком на 100 жителів – 133,1 [5].

У цілому варто відзначити, що ринок ІКТ України є одним із пріоритетних для розвитку національної економіки. Зокрема, на відміну від ресурсомістких галузей виробництва у цій галузі не має таких негативних зовнішніх ефектів, як забруднення навколишнього середовища та використання невідновлюваних ресурсів. Нарощення обсягів виробництва галузі не призведе до зростання навантаження на екологію та не створюватиме додаткового попиту на ресурси в економіці, що тиснутиме на їх ціни [6].

Існують й інші позитивні фактори розвитку ринку ІКТ:

1. Темпи зростання обсягів виробництва на ринку ІКТ випереджають темпи зростання світової економіки. Це означає, що державна підтримка розвитку галузі дасть змогу прискорити економічне зростання та скоротити відставання у соціальних стандартах життя населення України від розвинутих країн.

2. Оскільки зайняті на ринку ІКТ працівники отримують заробітну плату, що є значно вищою, ніж у середньому по економіці, збільшення зайнятості в галузі призведе до поліпшення якості життя в країні.

3. Експортоорієнтованість ринку має позитивний вплив на макроекономічну стабільність України через притік валютних надходжень. З огляду на це, розвиток ІКТ послабить залежність економіки України від кон'юнктури на сировинних ринках через поліпшення платіжного балансу.

4. Зростання професіоналізму українських компаній галузі за рахунок виконання експортних замовлень у перспективі полегшить доступ підприємствам з інших галузей економіки України до останніх досягнень у сфері ІКТ. Експортні контракти компенсують неспроможність внутрішнього ринку забезпечити попит на продукти галузі і, таким чином, сприятимуть накопиченню цінного досвіду та розвитку кадрів.

Основною конкурентною перевагою українського ринку ІКТ на світовому ринку є високий

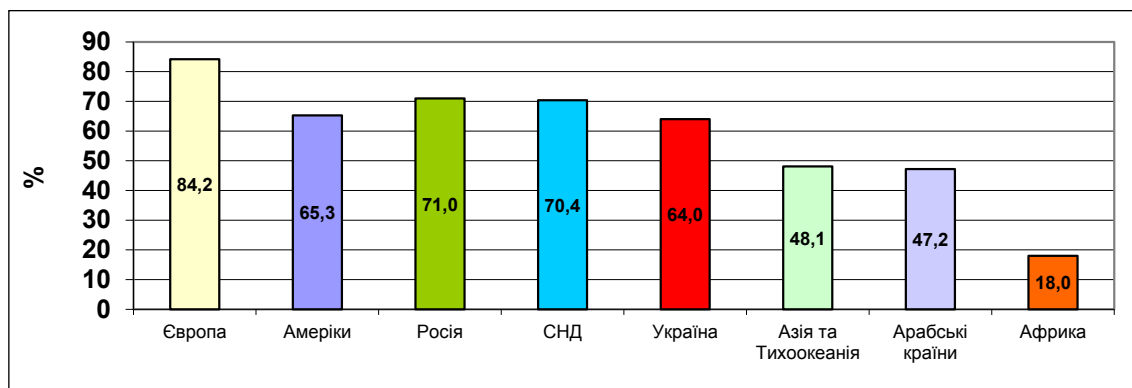

Рис. 2. Частка домогосподарств, що мали доступ до мережі Інтернет у 2016 р.

рівень підготовки фахівців галузі. Водночас наявність цієї переваги в майбутньому знаходиться під загрозою через відсутність системного підходу в державній політиці у сфері ІКТ України. Саме відсутність державної політики та втрата контролю над інформаційною економічною взаємодією можуть призвести до все більшої залежності від іноземної ІТ-продукції та міжнародних корпорацій, збільшення кількості злочинів із використанням комп'ютерних систем та розвитку інформаційного кібертероризму.

Для вирішення наведених вище проблем необхідно проводити скоординовану державну політику, яка була б спрямована на усунення названих перешкод та забезпечувала державну підтримку ринку ІКТ в Україні. Така державна політика розвитку ІКТ повинна сприяти розвитку конкурентоспроможності товарів і послуг сфери ІКТ за рахунок формування національної стратегії, збалансування міжнародної та внутрішньої політики, сприятливої законодавчої, суспільної, економічної атмосфери в галузі інформатизації.

Передусім потрібно вирішити питання недостатнього інвестування сфери ІКТ через запровадження стимулів до інвестицій у людський капітал, зокрема вирахування з бази оподаткування витрат на освіту, охорону здоров'я та ін. Україна повинна розвивати внутрішній інформаційний ринок, що дасть змогу послабити залежність від експорту та посилити стабільність розвитку економіки, а сильна внутрішня конкуренція активізуватиме діяльність суб'єктів інформаційного ринку.

Розвиток ІКТ вимагає широкого впровадження нових засобів контролю над комунікаціями, які необхідні під час обміну інформацією. Для цього потрібно пришвидшувати зміну правил, норм та законів щодо використання інформації всіма сферами суспільства, підвищувати вимоги до процедур доступу до владної інформації.

Особливо важливим є й реформування застарілої національної системи освіти шляхом налагодження зв'язків між підприємствами та центрами освітньої підготовки. Державне замовлення на підготовку у ВНЗ слід оптимізувати з погляду перспективної кон'юнктури на ринку праці. Рівень заробітних плат на ринку ІКТ в Україні свідчить про високу інвестиційну привабливість вкладення коштів у підготовку для неї робочої сили.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи результати проведеного дослідження, слід зробити такі висновки. За рівнем розвитку ІКТ Україна належить до країн, що розвиваються, а сам інфокомунікаційний ринок характеризується своєю відсталістю порівняно з розвинутими країнами та переважною орієнтацією на задоволення потреб зовнішнього ринку в сегменті ПП та ІР. Проте галузь ІКТ займає пріоритетне місце серед інших галузей у контексті розвитку

економіки України, і можна стверджувати, що, з одного боку, ця галузь має сильні сторони та низку перспектив для подальшого розвитку, а з іншого – без державного втручання розвиток ринку ІКТ може дістатися критичної точки. Існує нагальна потреба у розробленні та впровадженні національної комплексної стратегії розвитку галузі, основними елементами якої мають стати вдосконалення системи оподаткування, впровадження новітніх систем контролю над комунікаціями та реформування системи національної освіти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Global Economic Prospects. June 2016. Divergences and Risks. 2016. № 26. URL: <http://pubdocs.worldbank.org/en/842861463605615468/Global-Economic-Prospects-June-2016-Divergences-and-risks.pdf>. Title screen.
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (назва з екрану).
3. Дослідження Інтернет-аудиторії України. URL: http://www.inau.org.ua/analytics_vuq.phtml (назва з екрану).
4. Мачуга Р.І., Борух О.С. Сучасний стан ринку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні. Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2016. № 3(03). С. 260–264.
5. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. URL: <http://www.nkrzi.gov.ua/> (назва з екрану).
6. Пікус А.Ю. Тенденції та перспективи галузі ІКТ в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 11. С. 57–60.

REFERENCES:

1. Global Economic Prospects. June 2016. Divergences and Risks [Electronic resource]. – 2016. – № 26. – Available at: <http://pubdocs.worldbank.org/en/842861463605615468/Global-Economic-Prospects-June-2016-Divergences-and-risks.pdf> – Title screen.
2. The State Statistics Service of Ukraine [Electronic resource]. – Access : <http://www.ukrstat.gov.ua>. – Name from the screen.
3. Research of the Internet audience of Ukraine [Electronic resource]. – Access : http://www.inau.org.ua/analytics_vuq.phtml. – Name from the screen.
4. Machuha R. I., Borukh O. S. (2016) Suchasnyy stan rynku informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy v Ukraini [The current state of the market of information and communication technologies in Ukraine]. Eastern Europe: Economics, Business and Management. # 3 (03). pp. 260-264. (in Ukrainian)
5. National Commission, which carries out state regulation in the field of communication and informatization [Electronic resource]. – Access : <http://www.nkrzi.gov.ua/>. – Name from the screen.
6. Pikus A. Yu. (2011) Tendentsiyi ta perspektyvy haluzi IKT v Ukraini [Trends and Prospects of the ICT Industry in Ukraine]. Investments: practice and experience. # 11. pp. 57-60. (in Ukrainian)

Tarasova K.I.Candidate of Economic Sciences,
Lecturer at Department of Statistics
Odessa National Economic University**THE MARKET OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
IN THE SYSTEM OF NATIONAL ECONOMY**

The modern information and technological revolution determines the formation of a fundamentally different type of economic, social, and cultural relations in the society within the country and, in general, in the world. Now it is called a digital society or a society of knowledge. The most characteristic feature of such a society is its global character. In the process of its formation, the boundaries between countries and people are gradually being erased, the structure of the world economy radically changes, markets become much more dynamic and competitive. Information and knowledge acquire the importance of strategic resources of the state, the scale of which has become comparable with the use of traditional resources, and access to them. Under the influence of the information revolution, a post-industrial economy arises, the basis of which lies in the mental force of a person that produces an intellectual product.

The process of economic globalization is accelerating and the character of info-communication transforms. Those factors combined make it possible to provide a framework for the networking global symmetry, in which information and communication technologies (ICTs) of the countries and regions acquire new features that will change the signs of world economic leadership.

In this regard, the necessity to distinguish features of the development of information and communication technologies inside of each country arises. As such the aim of this work is to investigate the ICT market in Ukraine and to identify the main trends of its evolution.

The article deals with the main factors of the dissemination of digital society all over the world. The importance of the role of the information and communication technologies as a factor of GDP growth is substantiated. The state of development of the ICT market of Ukraine is analysed, international comparisons with the countries of Europe, CIS and America are made. The main tendencies of the development of IT-sphere of the country are revealed: the Internet market, markets of mobile connection and stationary connection are analysed. The perspective directions of the further introduction of information and communication technologies on the national level are presented.